

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2016)0445

Guarani-Kaiowa hõimu olukord Mato Grosso do Suli osariigis Brasiilias

Euroopa Parlamendi 24. novembri 2016. aasta resolutsioon Guarani-Kaiowá põlisrahva olukorra kohta Brasiilia Mato Grosso do Suli osariigis (2016/2991(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone vajaduse kohta kaitsta Brasiilia põlisrahvaste õigusi, eelkõige 15. veebruari 1996. aasta resolutsiooni Brasiilia põlisrahvaste põhiseaduslike õiguste rikkumise kohta¹,
- võttes arvesse oma 12. oktoobri 1995. aasta resolutsiooni Brasiilia põlisrahvaste olukorra kohta²,
- võttes arvesse ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 13. septembril 2007. aastal,
- võttes arvesse 10. detsembri 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse 2015. aasta septembris vastu võetud ÜRO säästva arengu eesmäärke,
- võttes arvesse ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid ning ÜRO algatust Global Compact,
- võttes arvesse 27. juunil 1989. aastal vastu võetud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsiooni 169 põlis- ja hõimurahvaste kohta, mille Brasiilia on allkirjastanud,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Federica Mogherini avaldust rahvusvahelise maailma põlisrahvaste päeva puhul 9. augustil 2016. aastal,
- võttes arvesse ÜRO 1998. aasta deklaratsiooni inimõiguste kaitsjate kohta, Euroopa Liidu suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta ning demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendit,
- võttes arvesse põlisrahvaste õigustega tegeleva ÜRO eriraportööri Victoria Tauli

¹ EÜT C 65, 4.3.1996, lk 164.

² EÜT C 287, 30.10.1995, lk 202.

Corpuzi aruannet oma lähetuse kohta Brasiiliasse 7.–17. märtsil 2016 (A/HRC/33/42/Add.1),

- võttes arvesse põlisrahvastega tegeleva misjoninõukogu (CIMI) 2016. aasta aruannet,
 - võttes arvesse ELi inimõiguste eriesindaja poolt ELi ja Brasiilia inimõiguste alase dialoogi vältel tehtud avaldusi,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et praeguses, 1988. aastal vastu võetud Brasiilia põhiseaduses, mille osas peeti läbirääkimisi ka põlisrahvastega, tunnustatakse põlisrahvaste õigust säilitada oma kultuuritraditsioone ning nende algupärast õigust oma esivanemate maadele; arvestades, et riigi ülesanne on seda õigust reguleerida ja kaitsta;
- B. arvestades, et põlisrahvaste õigustega tegeleva ÜRO eriraportööri sõnul on murettekitav, et viimase kaheksa aasta jooksul ei ole teadete kohaselt toimunud edusamme ÜRO soovitude rakendamise valdkonnas ja Brasiilia põlisrahvaste jaoks väga oluliste ja pikaajaliste probleemküsimuste lahendamisel, nagu põlisrahvaste maade ühendamine, samuti on põlisrahvaste õiguste kaitse murettekitavalt nõrgenenud;
- C. arvestades, et viimase 14 aasta jooksul on vastavalt põlisrahvaste tervise erisekretariaadi (SESAI) ja Mato Grosso do Suli põlisrahvaste eripiirkonna (DSEI-MS) ametlikele andmetele Guaraní-Kaiowá põlisrahva mõrvamise kohta Mato Grosso do Suli osariigis tapetud vähemalt 400 põlisrahva esindajat ja 14 nende juhti, sealhulgas Simiao Vilharva ja Clodiodi de Souza, rahumeelsete meelevalduste käigus oma esivanemate maa tagasinõudmiseks;
- D. arvestades, et ajavahemikul 2008–2009 Brasiilias läbi viidud põlisrahvaste tervist ja toitumist käsitleva riikliku uuringu kohaselt kannatas kroonilist alatoitlust põlisrahva laste seas 26 %, mitte-põlisrahva laste seas aga keskmiselt 5,9 %; arvestades, et organisatsiooni FIAN Brazil ja põlisrahvastega tegeleva misjoninõukogu (CIMI) hiljutise uuringu kohaselt kannatab Guaraní ja Kaiowá kogukondades kroonilist alatoitlust 42 % inimestest;
- E. arvestades, et asjakohaste tervishoiu-, haridus- ja sotsiaalteenuste ebapiisavus ja põlisrahvaste maade piiritlemise puudumine on avaldanud mõju noorte enesetappude määrale ja väikelaste suremusele; arvestades, et viimase 15 aasta jooksul on vähemalt 750 inimest, peamiselt noored, sooritanud enesetapu ning üle 600 alla 5-aastase lapse on surnud enamasti ennetatavate ja kergesti ravitavate haiguste tõttu;
- F. arvestades, et 98,33 % põlisrahvaste maadest Brasiilias asub Amazonase piirkonnas, kus põlisrahvad aitavad säilitada piirkonna bioloogilist mitmekesisust ja täidavad seega olulist rolli kliimamuutuste ärahoidmise valdkonnas; arvestades, et koalitsiooni Rights and Resources Initiative, uuringukeskuse Woods Hole Research Center ja organisatsiooni World Resources Institute 1. novembril 2016 avaldatud uuringu „Toward a Global Baseline of Carbon Storage in Collective Lands: An Updated Analysis of Indigenous Peoples“ ja uuringu „Local Communities’ Contributions to Climate Change Mitigation“ kohaselt võib põlisrahvaste maaõiguste laiendamine täita olulist rolli metsade, bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitses;

- G. arvestades, et föderaalne prokuratuur ja riiklik sihtasutus põlisrahvaste toetuseks (FUNAI) allkirjastasid 2007. aastal käitumisjuhendi, et määrata kindlaks ja piiritleda 2009. aastaks Mato Grosso do Suli osariigis 36 Guaraní-Kaiowá kogukonna territooriumi;
- H. arvestades, et käimas on mitu Brasiilia föderaalset põhiseaduse reformimise, tõlgendamise ja kohaldamise algatust, ning arvestades, et need võimalikud muudatused võivad põhiseaduses tunnustatud põlisrahvaste õigused ohtu seada;
1. tunnustab ELi ja Brasiilia pikaajalist partnerlust, mis põhineb vastastikusel usaldusel ning demokraatia põhimõtete ja väärtuste austamisel; avaldab Brasiilia valitsusele kiitust edasimineku eest sellistes küsimustes nagu FUNAI konstruktiivne roll, föderaalsete ülemkohtu otsused väljatõstmise ärahoidmiseks, pingutused diferentseeritud teenuste rakendamiseks tervishoiu- ja hariduse valdkonnas, märkimisväärsed saavutused maa piiritlemisel Amazonase piirkonnas, esimese riikliku konverentsi korraldamine põlisrahvastega seotud poliitika valdkonnas ning põlisrahvastega seotud poliitika riikliku nõukogu loomine;
 2. mõistab teravalt hukka Brasiilia põlisrahvaste kogukondade vastu toime pandud vägivalda; taunib Guaraní-Kaiowá kogukonna vaesust ja inimõiguste olukorda Mato Grosso do Suli osariigis;
 3. kutsub Brasiilia ametivõime üles võtma viivitamatult meetmeid, et kaitsta põlisrahva julgeolekut ja tagada sõltumatu uurimine oma inim- ja territoriaalseid õigusi kaitsva põlisrahva vastu toime pandud mõrvade ja rünnakute osas, et süüdlased saaks vastutusele võtta;
 4. tuletab Brasiilia ametivõimudele meelde, et neil on Guaraní-Kaiowá kogukonnaga seoses vastutus säilitada ja kohaldada täielikult Brasiilia põhiseaduse sätteid üksikisiku õiguste kaitse kohta ning vähemuste ja kaitsetute etniliste rühmade õiguste kaitse kohta;
 5. tuletab Brasiilia ametivõimudele meelde nende kohustust järgida põlisrahvastega seoses rahvusvahelisi inimõiguste alaseid standardeid, nagu on sätestatud Brasiilia föderaalsetes põhiseaduses ja seaduses 6.001/73 nn indiaanlaste põhikirja kohta;
 6. tunnustab Brasiilia föderaalset ülemkohtu rolli põlisrahvaste algupäraste ja põhiseaduslike õiguste jätkuval kaitsmisel ning kutsub riiklikku nõukogu üles töötama välja mehhanismi ja meetmeid, mis kaitseksid paremini haavatavate kogukondade vajadusi;
 7. kutsub Brasiilia ametivõime üles rakendama täielikult põlisrahvaste õigustega tegeleva ÜRO eriraportööri poolt pärast tema 2016. aasta märtsis toimunud Brasiilia-lähetust antud soovitusi;
 8. kutsub Brasiilia ametivõime üles töötama välja töökava, et seada prioriteediks kõigi Guaraní-Kaiowá kogukonna poolt tagasiõutud territooriumide piiritlemise lõpuleviimine ja luua selleks tehnilised tegutsemistingimused, arvestades, et paljud tapmised toimuvad esivanemate maade taashõivamise vastumeetmete käigus;
 9. soovib, et Brasiilia ametivõimud näeksid FUNAI toimimiseks ette piisava eelarve ja tugevdaksid seda vajalike ressurssidega, et oleks võimalik osutada põhiteenuseid,

millele põlisrahvad tuginevad;

10. väljendab muret esildatud põhiseaduse muudatuse 215/2000 (PEC 215) pärast, millele Brasiilia põlisrahvad ägedalt vastu seisavad, kuna vastuvõtmise korral ohustaks see põlisrahvaste maaõigusi, võimaldades indiaanlaste huvidele vastu seisvatel agrotööstus-, metsatööstus-, kaevandus- ja energiaettevõtetel tõkestada uute põlisrahvaste territooriumide tunnustamist; väljendab kindlat veendumust, et ettevõtted tuleks võtta vastutusele mis tahes nende põhjustatud keskkonnakahju ja inimõiguste rikkumise eest, ning et EL ja liikmesriigid peaksid seda toetama kui aluspõhimõtet ja tegema selle siduvaks sätteks kogu kaubanduspoliitikas;
11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO inimõiguste ülemvolinikule, Brasiilia presidendile ja valitsusele, Brasiilia Rahvusliku Kongressi esimehele, Ladina-Ameerika parlamentaarse assamblee kaaspresidentidele ning ÜRO põlisrahvaste alalisele foorumile.